

Haldusmenetluse seaduse ja avaliku teabe seaduse muutmise seadus

§ 1. Haldusmenetluse seaduse muutmine

Haldusmenetluse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) 1. peatüki 2. jagu täiendatakse §-ga 7¹ järgmises sõnastuses:

„§ 7¹. Automaatne haldusmenetlus

(1) Haldusorgan võib anda haldusakti või muu dokumendi või sooritada toimingut või menetlustoimingut automaatselt infosüsteemi vahendusel ilma haldusorgani nimel tegutseva isiku vahetu sekkumiseta.

(2) Menetlusosalisel või taotlejal on õigus isiklikule kontaktile haldusorgani nimel tegutseva isikuga, sealhulgas õigus olla ära kuulatud haldusmenetluse seaduse § 40 kohaselt. Ära kuulamisõiguse kasutamisel automaatne haldusmenetlus lõpeb ja jätkub menetlus haldusorgani nimel tegutseva isiku osalusel vastavalt käesoleva seaduse üldistele sätetele. Haldusorgan tagab, et menetlusosalist või taotlejat teavitatakse sellise võimaluse olemasolust.

(3) Automaatses haldusaktis märgitakse, et see on antud automaatselt. Automaatselt haldusaktile ei kohaldata nõuet märkida selles haldusorgani juhi või tema volitatud isiku nimi ja kinnitada see tema allkirjaga, kuid selles märgitakse haldusorgani kontaktandmed.

(4) Automaatselt haldusakti andmise korral avaldatakse nende andmekogude nimed, milles sisalduvaid isikuandmeid on haldusakti andmisel kasutatud. Automaatselt toimingut korraldab haldusorgan nimetatud teabe kättesaadavuse muul sobival viisil.

(5) Automaatselt haldusakti või toimingut põhjenduses lisatakse käesoleva seaduse §-s 56 sätestatud kasutatud otsustuspõhimõtete ja kriteeriumide selgitus sellises ulatuses, mis võimaldab menetlusosalisel või taotlejal mõista otsuse või toimingut aluseid ning kontrollida selle õiguspärasust.

(6) Haldusmenetluse automaatne uuendamine ei ole lubatud.

(7) Vaidemenetluses ei ole automaatse haldusakti andmine või automaatse toimingut sooritamise lubatud.“;

2) seaduse 8. peatükki täiendatakse §-ga 111¹ järgmises sõnastuses:

„§ 111¹. Automaatselt haldusmenetluse rakendamine

Käesoleva seaduse §-s 7¹ sätestatud automaatse haldusmenetluse sätteid kohaldatakse haldusmenetlustele, mis algavad 2027. aasta 1. juulil või hiljem. Enne 2027. aasta 1. juulit algatatud menetlused viiakse lõpuni käesoleva seaduse § 5 lõike 5 kohaselt.“.

§ 2. Avaliku teabe seaduse muutmine

Avaliku teabe seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 28 lõiget 1 täiendatakse punktiga 31³ järgmises sõnastuses:

„31³) teave automaatses haldusmenetluses kasutatava infosüsteemi funktsiooni ja toimimise loogika kohta ning teave, kuidas tagatakse sellise infosüsteemi kasutusele võtmisega põhiõigustele kaasnevate riskide leevendamine;“;

2) seaduse 7. peatükki täiendatakse §-ga 58⁴ järgmises sõnastuses:

„§ 58⁴. Automaatse haldusmenetlusega seotud teabe avalikustamise rakendamine

Haldusorganid ja teabeavaldaja on kohustatud viima automaatses haldusmenetluses kasutatavad infosüsteemid või veebilehed vastavusse haldusmenetluse seaduse § 7¹ nõuetega hiljemalt 2027. aasta 1. juuliks.“.

§ 3. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2027. aasta 1. jaanuaril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2026

Algatab Vabariigi Valitsus 2026

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)